

Załącznik do uchwały Rady Narodowego Funduszu Zdrowia Nr 30 /2010/II z dnia 30 listopada 2010 r.

Stanowisko Rady Narodowego Funduszu Zdrowia wobec ustawy o racjonalizacji zatrudnienia w państwowych jednostkach budżetowych i niektórych innych jednostkach sektora finansów publicznych w latach 2011 – 2013 (Druk nr 3579)

Rada Narodowego Funduszu Zdrowia z troską o dobro ubezpieczonych w publicznym systemie ubezpieczeń zdrowotnych oraz efektywność i jakość zarządzania środkami publicznymi przeznaczonymi na finansowanie świadczeń opieki zdrowotnej obserwuje prace Parlamentu nad projektem ustawy o racjonalizacji zatrudnienia w państwowych jednostkach budżetowych i niektórych innych jednostkach sektora finansów publicznych w latach 2011 – 2013 (Druk nr 3579).

Stosownie do art. 100 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych do zadań Rady Narodowego Funduszu Zdrowia należy m.in. kontrolowanie działalności Funduszu we wszystkich jej obszarach, co upoważnia ją do formułowania ocen – również odnośnie do opracowywanych projektów aktów prawnych, które bezpośrednio rzutują na realizację ustawowych zadań Funduszu.

Projekt ten obejmuje swym zakresem również Narodowy Fundusz Zdrowia co skutkować ma koniecznością zmniejszenia zatrudnienia pracowników w tej jednostce, co najmniej o 10 % liczby etatów.

W ocenie Rady Narodowego Funduszu Zdrowia rozwiązanie takie wymaga jednak ponownego wnikliwego rozważenia, ponieważ nie może być wdrożone bez uszczerbku dla realizacji kompetencji NFZ, zwłaszcza efektywności wydatkowanych przez niego środków publicznych. W ocenie Rady Narodowego Funduszu Zdrowia w instytucji tej nie występują przerosty zatrudnienia uzasadniające tak głęboką ingerencję ustawodawcy w jego bieżące funkcjonowanie. Projektowane przepisy koncentrują się na skali zatrudnienia, a nie na wysokości środków finansowych przeznaczanych na ten cel i nie pozostawiają kierownikowi jednostki wyboru środka realizacji celu ustawy, np. możliwości zmniejszenia wynagrodzenia zamiast redukcji liczby etatów. NFZ jest skomplikowaną instytucją o strukturze oddziałowej, realizującą specyficzne zadania, wymagające personelu o niejednokrotnie unikalnych kompetencjach. Co więcej, należy podkreślić, że automatyczne zastosowanie projektowanych przepisów *ustawy o racjonalizacji zatrudnienia...* pozostawałoby w sprzeczności z innymi rozwiązaniami systemowymi – równoległe procedowanymi w Sejmie, przewidującymi wzrost zatrudnienia w NFZ w związku ze zwiększeniem jego zadań publicznych na nadchodzący rok 2011, jak i następne lata.

Dotyczy to w szczególności będącej w Parlamencie ustawy o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych – druk sejmowy 3491, która nakłada na NFZ szereg dodatkowych obowiązków.

Do innych nowych zadań NFZ w zbliżającym się okresie należy zaliczyć m.in. wdrożenie systemu Elektronicznej wymiany informacji dotyczących zabezpieczenia społecznego dla sektora ubezpieczeń zdrowotnych (EESSI-PL) oraz wprowadzenie nowego systemu informatycznego na potrzeby realizacji mechanizmów EESSI.

Ponadto, Rada Funduszu zwraca uwagę na wynikające z regulacji unijnych zwiększenie obciążeń i zadań NFZ jako uczestnika systemu rozliczeń międzynarodowych w zakresie ubezpieczenia zdrowotnego.

W związku z powyższym, brak odpowiedniej obsady osobowej w NFZ może pogorszyć obsługę procesów informatycznych i spowodować zaburzenia w obsłudze rozliczeń z podmiotami krajowymi i zagranicznymi.

Uwzględniając przytoczone uwarunkowania wynikające z systemu prawa krajowego i unijnego należy stwierdzić, że pomiędzy przepisami określającymi ogólny wymóg redukcji zatrudnienia w państwowych jednostkach budżetowych i niektórych innych jednostkach sektora finansów publicznych i regulacjami dotyczącymi NFZ powinny zachodzić relacje typu *lex specialis derogat legi generali*.

Już sam tytuł projektowanej ustawy wskazuje, że dotyczyć ma ona jedynie niektórych jednostek sektora finansów publicznych, co związane musi być z dokonaniem odpowiednio uzasadnionego wyboru. Należy podkreślić, że Narodowy Fundusz Zdrowia zapewnia finansowanie świadczeń opieki zdrowotnej dla ponad 38 milionów obywateli, co czyni skalę jego działalności nieporównywalnie szerszą, w stosunku do zadań innych jednostek organizacyjnych będących adresatem projektowanych unormowań. Już w obecnym stanie faktycznym wydatki administracyjne Narodowego Funduszu Zdrowia będące na poziomie 1% jego przychodów sytuują się na najniższym poziomie wśród instytucji ubezpieczenia zdrowotnego w Unii Europejskiej, co uzasadnia ocenę, że aktualny stan zatrudnienia w NFZ jest w pełni racjonalny i nie wymaga dodatkowych ustawowych instrumentów reformujących.

W ocenie Rady Narodowego Funduszu Zdrowia, rozwiązania przedstawionych problemów prawnych i organizacyjnych nie zapewnia również projektowany art. 16 ustawy, zwłaszcza po zmianach zarekomendowanych w sprawozdaniu Podkomisji nadzwyczajnej do rozpatrzenia tego projektu z dnia 24 listopada b.r. Z jednej bowiem strony, zgodnie z ust. 1 tego przepisu cyt: „Kierownik jednostki, w terminie do dnia 30 kwietnia 2011 r., może przekazać Prezesowi Rady Ministrów informacje dotyczące szczególnego charakteru zadań jednostki, a także efektywności wykonywanych zadań, uzasadniające zwolnienie z obowiązku racjonalizacji zatrudnienia”. Z drugiej strony wykreślono istniejący w poprzedniej wersji projektu ust. 4 pkt 1, który pozwalał Prezesowi Rady Ministrów na określenie w drodze rozporządzenia wykazu jednostek zwolnionych z obowiązku racjonalizacji zatrudnienia. Obecny art. 16 zawiera zatem wewnętrzną, prakseologiczną sprzeczność. Ustawodawca zakłada i deklaruje wystąpienie przypadków uzasadniających zwolnienie jednostki z obowiązków nałożonych ustawą, a nawet przewiduje specjalny tryb występowania z odpowiednimi wnioskami przez kierowników, a jednocześnie wyłącza prawną możliwość takiego rozwiązania.

Biorąc pod uwagę powyższe, Rada Narodowego Funduszu Zdrowia wyraża opinię, iż zarówno obecny, jak i przyszły, oczekujący na wprowadzenie w życie stan prawny dotyczący NFZ, jak również empirycznie potwierdzone fakty związane z jego funkcjonowaniem – w pełni uzasadniają wyłączenie Funduszu z przepisów projektowanej ustawy o racjonalizacji zatrudnienia w państwowych jednostkach budżetowych i niektórych innych jednostkach sektora finansów publicznych w latach 2011 – 2013.